

Setkání právních historiků

Pořadatelem dalšího tradičního setkání právněhistorických kateder se ve dnech 18. – 20. dubna 1988 stala katedra dějin státu a práva právnické fakulty brněnské Univerzity J. E. Purkyně. Ve Velkém Meziříčí se sešli zástupci kateder dějin státu a práva z právnické fakulty Univerzity Karlovy Praha, právnické fakulty Univerzity Komenského Bratislava, právnické fakulty Univerzity P. J. Šafárika Košice a Vysoké školy SNB Praha.

Účastníky setkání uvítal doc. dr. P. Mates, CSc., který zároveň řídil první den jednání. Jako první vystoupil doc. dr. M. Doležal, který informoval o možnosti zařadit pro příští pětiletku do státního plánu základního výzkumu jeden úkol s právněhistorickou tematikou. Úkol by měl být rozdělen mezi jednotlivá pracoviště do dílčích výzkumných úkolů, z nichž každý by měl mít odpovědného řešitele. Charakteru a rozsahu výzkumného úkolu by pak odpovídal rozsah hodin, vyčleněných pro jednotlivá pracoviště pro jeho řešení. Vědeckým tajemníkem úkolu by se měl stát dr. Vl. Kindl. Diskuse, která následovala, se týkala především těchto otázek: časový rozsah zpracovávané materie, její periodizace a z toho vyplývající rozdělení na dílčí úkoly, problematika eventuálního věcného a časového překrývání výstupu úkolu s kolektivními pracemi již v oboru publikovanými. V závěru bylo rozhodnuto opírat se při formulaci zadání právněhistorického úkolu o toto členění: 1938(9) – 1944(5) – 1948 – 1960. Podle současného stavu by bylo možno výsledné řešení publikovat ve spolupráci s nakladatelstvím Svoboda.

Významnou součástí jednání bylo rozhodnutí ustavit v rámci Československé historické společnosti první českou sekci právních historiků. Přítomní se ztotožnili s návrhem doc. Doležala, aby se tajemníkem této sekce stal dr. Jar. Císař.

Druhý den setkání probíhalo za řízení prof. dr. F. Siváka, CSc. Hlavní referát na téma 50. výročí Mnichova a období tzv. druhé republiky přednesl P. Mates. Po něm následoval koreferát o činnosti ministerstva vnitra v době od Mnichova do 15. března 1939, s nímž vystoupil dr. C. Moravčík. Beseda, která se k projednávané problematice rozproudila, se zabývala nejen odborným hodnocením právněhistorických aspektů zmíněné doby, ale též terminologickou přesností pojmu „druhá republika“.

Otázka stavu učebních pomůcek, rozsahu výuky v zamýšlené formě právnického studia se stala předmětem dalšího programu setkání. Bylo konstatováno, že koncentrování výuky zejména československých dějin do jednoho semestru bylo nedostatečně uvážené.

Třetí den proběhl za řízení doc. dr. D. Pelikána, CSc. Hovořilo se hlavně o stavu a přípravě učebnic pro všechny obory dějin státu a práva. Prof. dr. E. Vlček, CSc. jako vedoucí autorského kolektivu seznámil pří-

tomné s koncepci prípravy novej celostátni učebnice dejín štátu a práva socialistických zemí. Z ďalšej diskuse ohľadne tvorby druhého dielu celostátni učebnice pro dejiny štátu a práva na území ČSSR vyplynuly tyto závěry: vydání knihy co nejvíce urychlit, prozatím vyjít z dosavadního stavu a vyvarovat se situace, že by výuka tohoto oboru byla příliš decentralizovaná. Úvahy byly vedeny také o vydání nové učebnice obecných dejín štátu a práva. Tato potřeba však nebyla shledána jako akutní. Z plánovaných učebnic římského práva je v tisku rukopis z pera prof. Kincla a dr. Urfuse, na Slovensku má v roce 1989 vydat nakladatelství Obzor práci autorského kolektivu prof. Kincl, prof. Rebro a doc. Blaho.

V závěru se řešily některé personální a odborné výhledy oboru. Účastníci se rozloučili s tím, že jednání bylo nanejvýš prospěšné a že pořadatelem příštího bude bratislavská katedra dejín štátu a práva.

Renata Veselá

Rímske právo na konferencii v Rostocku

V dňoch 3. — 5. 11. 1987 usporiadalo Oddelenie pravekých a starovekých dejín Sekcie dejín univerzity W. Piecka v Rostocku konferenciu na téma „Vergleich und Analogieschluss in den Altertumswissenschaften“ v kúpeľnom mestečku Heiligendamm pri Rostocku. Bola to už vcelku tretia konferencia venovaná metodologickým problémom, ktorú s úspechom zorganizovala agilná rostocká univerzita na čele s prof. Dr. L. Huchthausen. Konferencie sa zúčastnili vedeckí a pedagogickí pracovníci vysokých škôl, vedeckých ústavov a múzeí zo socialistických a nesocialistických štátov (Rostock, Berlín, Lipsko, Jena, Schwerin, Moskva, Leningrad, Praha, Bratislava, Budapešť, Debrecín, Lublin, Toruň, Viedeň, Bern). K slovu sa dostali, ako vždy doteraz, takmer všetky odbory antiky: história, archeológia, právna romanistika, literárna veda, filozofia, epigrafia, lingvistika, hospodárska veda a z pomocných vied byzantológia, egyptológia, indológia a etnografia.

V príjemnom prostredí a pracovnej atmosfére prebiehalo rokovanie spočiatku v pléne, potom v sekciách. Na tomto mieste stručne zreferujeme len o vystúpeniach týkajúcich sa rímskeho štátu a práva.

Už úvodný referát na plenárnom zasadnutí sa dotýkal rímskeho práva. L. HUCHTHAUSEN v zaujímavom referáte z pohľadu neromanistického „Vergleich und Analogieschluss bei der Beurteilung von Sachverhalten in antiken Rechtsfällen“ upozornila na niektoré konkrétne právne prípady — medzi nimi aj na kauzu vylúčenej v Cicerónovej reči Pro A. Caecina — na základe ktorých analyzovala otázky podobnosti a analógie,